

A Fővárosi Ítéltábla a Megyeri Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek - ügyvéd által képviselt alperes ellen ingó kiadása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2012. január 12. napján meghozott 6.G.40.426/2010/14. számú ítélete ellen a alperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett és Gf.3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 300.000 (háromszázezer) forint+ÁFA összegű másodfokú perköltséget;

továbbá a Magyar Államnak - külön felhívásra - 905.300 (kilencszázötzezer-háromszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes mint vállalkozó és az alperes mint megrendelő között 2008. május 28. napján keretszerződés jött létre a ..., ... körút 66. szám alatti volt gyermekszanatórium ápolási intézetté történő átalakítása építési, szerelési munkáinak kivitelezésére. A tételes elszámolás alapján kiállított vállalkozói számlákat az alperes 15-20 napos „szakaszos” kifizetéssel volt köteles kiegyenlíteni.

A vállalkozási keretszerződés alapján a felperes 2008 decemberéig végzett kivitelezési munkálatokat a munkaterületen, ezt követően az időjárási viszonyokra tekintettel, az alperessel egyeztetve átmenetileg - anélkül, hogy a munkaterületről levonult volna - szüneteltette a munkavégzést, a szerződés teljesítéséhez szükséges munkaeszközeit (205 darab 0,65x2 méter méretű keret, 200 darab

0,6x2,5 méter méretű fa járólap, 240 darab 2,5 méteres dupla korlát, 10 darab 0,65 méteres homlokkorlát, 43 darab végzáró oszlop, 50 darab derékszögű bilincs, 5 darab 0,5 méretű fali kikötő, 82 darab 25/40-es állítható láb, 41 darab 0,65 méter lábösszekötő, 10 darab létrás átjáró és 50 darab 1,75-3 méteres födém támasz; fenyődeszka 3 m³, és palló 1 m³ mennyiségben; betonkeverő, 350S 1,5 KW fém fogaskerekes; 3x12 fokos tribilo sokcélú létra; 12 darab kőműves bak; 20 darab 0,65x2 méter méretű állványkeret; 4 darab létrás átjáró, 100 darab H-20 fatartó, 50 darab keresztfej; 2 darab 7 méteres állvány; 400 darab kisméretű téglá, 2 m³ 2,5x15x5 méter deszka, 0,765 m³ 5x15x6 méteres padlódeszka, 15 darab 225-ös áthidaló, 6 darab 10-es OSB, 2 m³ deszka és 1 m³ padlódeszka; 5 darab 2 méteres vízmérték; nagyüzemi csörlő; 6 garnitúra kéziszerszám; nagyüzemi porszívó; 2 darab ütvefúró gép; 4 darab régebbi típusú vas-bak; 10 darab csavaros alátámasztó; 3 darab fúrógép) az alperes által őrzött munkaterületen hagyta.

Az addig elvégzett munkálatokról kiállított felperesi számlák tekintetében a felek között elszámolási vita keletkezett, a felperes további kivitelezési munkát már nem végzett. A felperes kiszámlázott vállalkozói díjkövetelését az alperes 2010. május 18-án, azt követően egyenlítette ki, hogy vele szemben a felperes felszámolási eljárást kezdeményezett.

A felperes jogi képviselője útján többször (2010. január 15-én és 2010. május 11. napján) felszólította az alperest, tegye lehetővé számára a ...i munkaterületről eszközei elszállítását. A felszólítások eredménytelenek maradtak.

A felperes az alperes által elzártan tartott ingóságaival összefüggésben büntető eljárásokat kezdeményezett. A nyomozó hatóság a felperes feljelentéseit bűncselekmény hiányában elutasította azzal, hogy amennyiben a felperes jogtalanul tartja az eszközei visszatartását, úgy polgári bíróság előtt ingó kiadása iránt pert indíthat. Ugyanakkor a nyomozó hatóság tényként állapította meg, hogy a felperes feljelentésében felsorolt vagyontárgyak a ..., ... krt. 66. szám alatti területen találhatók.

Az alperes feltűnő értékaránytalanságra hivatkozva megtámadta a jelen perrel érintett vállalkozási szerződést, és hibás teljesítés iránti igényt is előterjesztett a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság (jelenleg Miskolci Törvényszék) előtt többször szünetelőbe került, 23.G.40.285/2010. számon folyamatba tett peres eljárásban.

Az alperes - pótmagánvádlóként - a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bírósághoz 2011. június 29. napján érkezett vádindítványában az építési vállalkozási szerződést az alperes részéről jegyző ... büntetőjogi felelősségét különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetében, míg a felperes részéről a megállapodást aláíró ... büntetőjogi felelősségét különösen jelentős kárt okozó csalás büntetében kérte megállapítani.

A felperes 2010. október 4. napján előterjesztett, a Ptk. 193. § (1) bekezdésére alapított keresetében az alábbi ingóságok kiadására kérte kötelezni az alperest:

1. 205 darab 0,65x2 méter méretű keret, 200 darab 0,6x2,5 méter méretű fa járólap, 240 darab 2,5 méteres dupla korlát, 10 darab 0,65 méteres homlokkorlát, 43 darab végzáró oszlop, 50 darab derékszögű bilincs, 5 darab 0,5 méretű fali kikötő, 82 darab 25/40-es állítható láb, 41 darab 0,65 méter lábösszekötő, 10 darab létrás átjáró és 50 darab 1,75-3 méteres földémtámasz;
2. fenyődeszka 3 m³, és palló 1 m³ mennyiségben;
3. betonkeverő, 350S 1,5 KW fém fogaskerekes;
4. 3x12 fokos tribilo sokcélú létra;
5. 12 darab kőműves bak;
6. 20 darab 0,65x2 méter méretű állványkeret;
7. 4 darab létrás átjáró, 100 darab H-20 fatartó, 50 darab keresztfej;
8. 2 darab 7 méteres állvány;
9. 400 darab kisméretű téglá, 2 m³ 2,5x15x5 méter deszka, 0,765 m³ 5x15x6 méteres padlódeszka, 15 darab 225-ös áthidaló, 6 darab 10-es OSB,
10. 2 m³ deszka és 1 m³ padlódeszka;
11. 5 darab 2 méteres vízmérték;
12. nagyüzemi csörlő;
13. 6 garnitúra kéziszerszám;
14. nagyüzemi porszívó;
15. 2 darab ütvefúró gép;
16. 4 darab régebbi típusú vas-bak;
17. 10 darab csavaros alátámasztó;
18. 3 darab fúrógép

A kereseti előadás szerint a kiadni kért ingóságok a felperes tulajdonában állnak, illetve egy részüket a felperes bírli, azokat az alperes tartja birtokában. Az ingóságok birtokban tartásának tényét maga az alperes sem vitatja, ugyanakkor a felek között folyamatban lévő másik polgári per tárgyát képező elszámolási vita, illetve az alperes által kezdeményezett büntetőeljárásban érvényesített igény nem teremt jogalapot alperes számára azok birtokban tartására, ezért kiadásukra köteles a felperes részére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a kiadni kért vagyontárgyak „eredetének mivoltát”. Kifejtett álláspontja szerint a felperes által csatolt számlák csak a kiadni kért ingóságok egy része vonatkozásában támasztják alá a felperes tulajdonjogát, ugyanakkor ebben a körben is aggályos, hogy a felperes tulajdonjoga milyen forrásból ered. Az ingóságok eredete csak a folyamatban lévő büntetőeljárásban deríthető fel, a büntetőeljárás eredménye a felperessel szemben érvényesíthető kárigényre is kihat. Mindezekre tekintettel a perben releváns tényállás tisztázása csak a büntetőeljárás befejezése után lehetséges, ezért a büntetőeljárás jogerős befejezéséig indokolt a jelen peres eljárás felfüggesztése. Az alperes állította, jogszerűen élt a Ptk. 193. § (2) bekezdésében foglalt jogával, amikor a per tárgyát képező ingóságok kiadását megtagadta, hiszen mind a büntetőeljárás, mind a Miskolci Törvényszék előtt folyamatba tett polgári peres eljárás kimenetele érdemben befolyásolhatja a jelen perben hozandó döntést.

Az elsőfokú bíróság 2012. január 12-én meghozott 6.G.40.426/2010/14. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy a keresetben megjelölt ingóságokat tizenöt napon belül adja ki a felperesnek, továbbá perköltséggént fizessen meg részére 679.000 forint lerótt illetéket, és 500.000 forint + Áfa összegű ügyvédi munkadíjat.

A Ptk. 98. §, 188. § (1) bekezdés, Ptk. 187. § (2) bekezdés és Ptk. 193. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra utalva az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az ingó kiadására irányuló perben annak vizsgálata szükséges, hogy a kiadni követelt ingóságok a kérelmező felperes birtokából kerültek-e ki, illetve, hogy a birtokos alperesnek van-e jogalapja a dolog birtokban tartására.

A kereset szerinti 9. és 10. sorszámú tételekkel összefüggésben az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes okiratokkal bizonyította, hogy azok a tulajdonában állnak, azokat adásvétellel szerezte meg, az adásvétel tényét a csatolt számlák bizonyítják. A 2-8., 11-18. számú tételekkel összefüggésben az okirati bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy ezeket az ingóságokat a felperes az ügyvezető tagtól, ...tól bérelte, azok bérleti jogviszony keretében „származékos szerzéssel” voltak a felperes birtokában, illetőleg használatában, az alperesi (jogalap nélküli) birtoklást megelőzően. Az indokolás szerint a perben meghallgatott tanúk vallomása megerősítette az okiratokban foglaltakat, továbbá a tanúvallomások alapján az is tényként állapítható meg, hogy a kiadni kért valamennyi ingóság a felperes birtokában volt 2008 decemberéig, ezt követően azok az alperes felelős őrzésében maradtak az építkezés területén azzal a céllal, hogy 2009 januárjában az építési munkálatokat a felperes a kiadni kért ingóságok használatával folytatja.

Az alperes birtokláshoz fűződő jogcímét vizsgálva az elsőfokú bíróság rámutatott, az alperes nem jelölte meg birtoklása jogalapját, ugyanakkor az általa hivatkozott büntetőeljárás során hozandó határozat alapján a felperessel szemben támasztható esetleges alperesi igények a Ptk. 193. § (2) bekezdése alapján nem teremtenek jogalapot a perbeli ingóságok kiadásának megtagadására. E rendelkezés szerint ugyanis az alperest csak a birtoklással kapcsolatos igényeinek a kielégítésére illetné meg a visszatartási jog.

Az alperes tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmére nézve az elsőfokú bíróság rámutatott, a folyamatban levő büntetőeljárás a per tárgyát képező vagyontárgyak vagyoni helyzetét és birtokviszonyait nem érinti, illetve nem alapozhatja meg az alperes további birtoklását, a büntetőeljárás kimenetele a jelen per szempontjából nem minősül előkérdésnek, ezért a per felfüggesztésének a Pp. 152. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei nem állnak fenn.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és új eljárásra kötelezését kérte. A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel megfelelően, kizárólag a felperes indítványait és bizonyítékait vette figyelembe, teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az alperes azon hivatkozását, hogy a per tárgya összefügg a felhívott büntető és polgári eljárásokkal.

A fellebbezési érvelés szerint az alperes a felhívott eljárások tárgyára tekintettel jogszerűen élt a Ptk. 193. § (2) bekezdésében foglalt jogával, amikor a per tárgyát

képező dolgok kiadását, a birtoklással kapcsolatosan őt megillető igény kielégítéséig megtagadta. Sérelmezte azt is, hogy a per berekesztéssel érintett, jogi képviselője akadályoztatása miatt távollétében megtartott tárgyalásán meghallgatott tanúk vallomásaira nem tudott reagálni. Állította, a tanúvallomások egyebekben érdemben sem alapozzák meg a felperes kereseti tényállítását, hiszen csak általánosságokat említettek a kiadni kért ingóságokkal összefüggésben; míg a csatolt számlákkal a felperes mindösszesen azt igazolta, hogy az ott körülírt tárgyak a tulajdonában állnak, azt azonban nem, hogy azokat az alperes birtokába adta. A felperes az ingóságok „jelenkori” értékét sem igazolta, így a perköltség megállapításának alapja is vitatható. Összességében a felperes sem a birtokba adott ingóságok „konkrét mibenlétét”, sem pedig azok értékét nem bizonyította.

A fellebbezési tárgyaláson előterjesztett és szóban is előadott fellebbezés kiegészítésében az alperes arra is hivatkozott, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy a felperes által igényelt, és az elsőfokú bíróság ítéletében a felperesnek kiadni rendelt vagyontárgyak ténylegesen az ő birtokában lennének. E körben állította, az eszközök egy része egy lezárt raktárban van, alperesnek nincs tudomása arról, hogy ott ténylegesen mi került elhelyezésre. Az alperes továbbá hivatkozott arra is, a büntető eljárásban rendelkezésre álló igazságügyi szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy felperes részére az őt megillető vállalkozói díj közel három és félszerese került kifizetésre, továbbá az is, hogy rendhagyó módon felperes a szerződés teljesítéséhez szükséges eszközök beszerzését is ebből a jogalap nélkül felvett összegből finanszírozta. Mindezekből az alperes álláspontja szerint az következik, hogy a felperes által jogosulatlanul felvett vállalkozói díjból vásárolt eszközökre a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint az alperes igényt tarthat, ami megalapozza a Ptk. 193. § (2) bekezdése szerinti visszatartási jogát.

A felperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta lényegében helyes indokai alapján. Kifejtett álláspontja szerint a felek közötti vállalkozási jogviszonyból eredő elszámolási vita és a felperes ingóság kiadása iránti igénye között nincs összefüggés, az elszámolással kapcsolatos kérdések tisztázása nem előkérdése jelen per eldöntésének. Felperes kétséget kizáróan bizonyította, hogy az alperes elzárta a felperest a perbeli eszközök jogos birtoklásától anélkül, hogy erre jogcíme lett volna.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

A Ptk. 193. § (1) bekezdése értelmében, aki jogalap nélkül van a dolog birtokában, köteles a dolgot a birtoklásra jogosultnak kiadni.

A (2) bekezdés szerint a birtokos a dolog kiadását megtagadhatja, amíg a birtoklással kapcsolatosan őt megillető igényeket ki nem elégítik. Jogállására a felelős őrzés szabályai irányadók. Nem tagadhatja meg a dolog kiadását az a

birtokos, aki a dolgot bűncselekménnyel vagy egyébként erőszakos vagy alattomos úton szerezte meg.

Az idézett jogszabályi rendelkezésekből következően a Ptk. 193. § (1) bekezdése alapján a korábbi birtokos azzal szemben érvényesítheti megalapozottan a dolog kiadása iránti igényét, akinek a dolog ténylegesen a birtokában van anélkül, hogy arra jogalapja lenne.

Az ingó kiadása iránti igény elbírálása során ebből következően a bíróságnak azt kell tisztáznia, hogy az ingóságok a kiadásukra igényt tartó személy birtokából kerültek-e ki; azok birtoklására a tényleges birtokos rendelkezik-e jogcímmel; továbbá a tényleges birtokosnak a birtoklással kapcsolatosan van-e olyan igénye, követelése a korábbi birtokossal szemben, amelynek kielégítéséig a dolog kiadását megtagadhatja.

Az elsőfokú eljárás során nem volt vitás, hogy a felperes keresetével kiadni kért ingó vagyontárgyak a felperes birtokából kerültek az alperes birtokába, az alperes kizárólag az ingóságok „eredetének mivoltát”, illetőleg azt tette vitássá, hogy az ingóságok tulajdonjoga milyen forrásból ered.

Azt, hogy a kiadni kért ingóságok ténylegesen az alperes birtokában vannak, az elsőfokú eljárásban a per anyagává tett nyomozati iratok is aggálytalanul alátámasztják. A felperes feljelentéséből aggálytalanul megállapítható, hogy az abban körülírt ingóságok megegyeznek a felperes keresetével érintett, kiadni kért ingóságokkal. A ...i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya számú, a felperesi feljelentést elutasító határozatának indokolása pedig a perrel érintett ingóságokkal összefüggésben egyebek mellett rögzíti, hogy a „2008 decemberében a ... Kft. által a fenti - alperesi - munkaterületen hagyott, korábban a felújítási munkákhoz a helyszínre hozott, és általuk használt állványzatok, pallók, betonkeverők, kőműves bakok, egyéb munkagépek, szerszámok változatlan állapotban és helyen vannak az épület mellett, az épületben, illetve a telken levő nyitott és zárt szerszámokkamrákban. Erről hatóságunk személyesen győződött meg, így megállapítást nyert, hogy a feljelentésben felsorolt gépek, szerszámok, eszközök jelenleg is a ...-... Kft. 66. szám alatti területen találhatóak. Azok nem kerültek elszállításra, sem eladásra, elzálogosításra, azokat senki nem használja és harmadik személynek sem kerültek kölcsönadásra.”

Ugyanakkor - amint arra az elsőfokú bíróság helytállóan rámutatott - az elsőfokú eljárás során az alperes még csak meg sem jelölte birtoklása eseteleges jogcímét, bizonyítékok hiányában pedig nem volt megállapítható, hogy a vagyontárgyak birtokban tartására az alperes bármilyen jogcímmel rendelkezett volna.

Ugyancsak helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes által a folyamatban lévő büntető eljárás kimenetelétől függően a felperessel szemben esetlegesen támasztható igények nem szolgálhatnak alapul az ingóságok kiadásának a Ptk. 193. § (2) bekezdése alapján történő megtagadására; mint ahogy a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Miskolci Törvényszék előtt folyamatban

lévő polgári peres eljárás eredményétől függően érvényesíthető esetleges alperesi igények sem jogosítják fel az alperest arra, hogy a Ptk. 193. § (2) bekezdésére hivatkozással megtagadja az ingóságok kiadását.

Mindezekből következően a folyamatban lévő büntető, illetve polgári peres eljárás eredményétől függő, esetleges alperesi elszámolási, illetve kártérítési igény és a jelen per tárgyát képező, az ingók kiadására irányuló felperesi igény elbírálása között nem áll fenn olyan összefüggés, amelyre tekintettel a büntető eljárás, illetve a polgári peres eljárás eldöntése a jelen per előkérdésének minősülne, és így alapul szolgálna a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján a jelen per felfüggesztésére. Az elsőfokú bíróság ezért az eljárási szabályok megsértése nélkül, helytállóan mellőzte a per felfüggesztésére irányuló alperesi indítvány teljesítését.

Az alperes azt, hogy a felperes által igényelt és az elsőfokú ítéletben tételesen felsorolt vagyontárgyak ténylegesen a birtokában lennének, csak a másodfokú eljárásban, a tárgyaláson előterjesztett fellebbezés kiegészítésében tette vitássá, továbbá csak ugyanebben a beadványában hivatkozott védekezésésként arra is, hogy a felperessel szemben jogalap nélküli gazdagodás címén fennálló igénye alapul szolgálhat az ingó kiadásának a Ptk. 193. § (2) bekezdése alapján történő megtagadására. Ezen alperesi előadások figyelembe vételére ugyanakkor a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel a másodfokú eljárásban már nem volt lehetőség.

Alaptalan az alperes pertárgyértéket vitató fellebbezési hivatkozása is.

A Pp. 24. § (1) bekezdése értelmében a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke az irányadó. A Pp. 25. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy ha a felperes nem pénzbeli követelés iránt indított perben kijelenti, hogy a per tárgya helyett meghatározott pénzösszeget is elfogad, a per tárgyának értékét ennél magasabb összegben megállapítani nem lehet. Ugyanez áll arra az esetre is, ha a felperes vagylagosan kér pénzbeli marasztalást.

A felperes keresetében a felsorolt ingóságok kiadását kérte, és egyúttal a kiadni kért eszközök értékét 11.316.710 forint összegben jelölte meg. A pénzösszeg megjelölése az ingó kiadására vonatkozó követelést lényegében vagylagos igényné alakította, ezért pertárgyértékként nyilvánvalóan a felperes által megjelölt összeget kell figyelembe venni.

Fenti, fellebbezés tükrében szükséges indokbeli kiegészítéssel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperest kötelezte a felperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alkalmazásával, mérlegeléssel, a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel 300.000 forint + áfa összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg az alperes

illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt, az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján megállapított 905.300 forint jogorvoslati illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2012. január 15.

dr. Senyei György s.k.,
előadó bíró

dr. Felker László s.k.,
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.,
bíró